

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

174

Vragen van het lid **Van Baarle** (DENK) aan de Minister-President en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het bericht «Ambtenaren hielpen Staatssecretaris Knops bij privékwestie»* (ingezonden 17 september 2021).

Antwoord van Minister **Ollongren** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens Minister van Algemene Zaken (ontvangen 5 oktober 2021).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Ambtenaren hielpen Staatssecretaris Knops bij privékwestie»?¹

Antwoord 1

Ja.²

Vraag 2

Acht u het te verantwoorden dat ambtenaren, dus personen die het publieke belang dienen en met belastinggeld worden betaald, worden ingezet voor privékwesties van bewindspersonen? Zo ja, waarom?

Antwoord 2

Privéaangelegenheden kunnen van invloed zijn op het functioneren als Staatssecretaris of Minister. Als de integriteit van een bewindspersoon aan de orde wordt gesteld vanwege privéaangelegenheden, dan kan dit het functioneren als bewindspersoon beïnvloeden. Als zich een dergelijke situatie aandient, is het belangrijk om daarover het gesprek te kunnen voeren, op basis van de feiten en omstandigheden. Omdat de integriteit van een bewindspersoon van belang is voor diens taakuitoefening, en daarmee voor het ambt van de Staatssecretaris en het ministerie, ligt er een taak voor het ministerie om zich te verdiepen in de feiten en de regelgeving.

¹ NRC, 14 september 2021, «Ambtenaren hielpen Staatssecretaris Knops bij privékwestie», Ambtenaren hielpen Staatssecretaris Knops bij privékwestie – NRC

² De antwoorden op deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van de leden Arib/Kathmann (PvdA) en Leijten (SP), ingezonden 16 september 2021 (vraagnummer 2021Z15711 en 2021Z15720).

Vraag 3

Klopt het dat het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ambtenaren, de landsadvocaat en een aan het ministerie ondergeschikte dienst heeft ingezet bij het afhandelen van een privékwestie van Staatssecretaris Raymond Knops?

Antwoord 3

In het antwoord op vraag 2 van de leden Arib en Kathmann over deze aangelegenheid (2021Z15711, ingezonden 16 september 2021) is uiteengezet hoe deze aangelegenheid is behandeld op het Ministerie van BZK. Daarbij is benadrukt dat een aangelegenheid in de privésfeer onder omstandigheden van invloed kan zijn op het ambt van de Staatssecretaris.

Vraag 4

Klopt het dat ambtenaren juridische analyses uitvoerden, hielpen bij het opstellen van communicatiestrategieën en overlegden met andere overheden over reacties aan kranten en kunt u uiteenzetten wat ambtenaren in deze privékwestie exact voor het betreffende bewindspersoon hebben gedaan?

Antwoord 4

In het antwoord op vraag 2 van de leden Arib en Kathmann over deze aangelegenheid (2021Z15711, ingezonden 16 september 2021) is beschreven welke werkzaamheden door ambtenaren zijn verricht.

Vraag 5

Klopt het dat zowel juristen van de directie Constitutionele Zaken en Wetgeving als de landsadvocaat advisezen voor bewindspersoon Knops hebben opgesteld en welke kosten waren er gemoeid met het inwinnen van deze adviezen?

Antwoord 5

Een jurist van de afdeling Juridisch Adviseur van het ministerie heeft een analyse gemaakt van de feiten en de toepasselijke regelgeving. Deze jurist is in loondienst bij het ministerie. De landsadvocaat is door mij (de Minister van BZK) verzocht om te adviseren over de vraag of er aanleiding bestaat voor de staat om de kosten te vergoeden die gemoeid zijn met het inschakelen van een advocaat door de Staatssecretaris. De landsadvocaat heeft voor deze advisering € 4.173,68 in rekening gebracht bij het ministerie.

Vraag 6

Waar toe dienden deze juridische adviezen? Dienden deze juridische adviezen om Knops bij te staan in eventuele juridische geschillen?

Antwoord 6

In het antwoord op vraag 5 is aangegeven waarom advies is ingewonnen bij de landsadvocaat. Zoals in het antwoord op vraag 2 van de leden Arib en Kathmann over deze aangelegenheid (2021Z15711, ingezonden 16 september 2021) is beschreven, had de juridische analyse van het ministerie tot doel om zich te vergewissen van de juistheid van de aantijgingen die de integriteit van de bewindspersoon aan de orde stelden.

Vraag 7

Klopt het dat een ambtenaar stelde dat de adviezen «bij evt. juridische stappen alleen gebruikt worden als achtergrondinformatie»? Zo ja, acht u het ethisch te verantwoorden dat publieke middelen worden ingezet voor eventuele juridische stappen in een privékwestie van een bewindspersoon?

Antwoord 7

In het antwoord op vraag 6 is beschreven wat het doel was van de juridische analyse die binnen het ministerie is gemaakt. Omdat deze analyse dus niet was gemaakt ten behoeve van juridische stappen die de heer Knops eventueel zou nemen, is afgesproken dat deze analyse in dat geval alleen gebruikt zou worden als achtergrondinformatie.

Vraag 8

Klopt het dat het Kadaster voor een topambtenaar een notitie maakte over hoe het verschil in grootte tussen het opgemeten perceel en het bij de notaris afgerekende «gecorrigeerd» kon worden? Hoe acht u dit te verantwoorden?

Antwoord 8

Het Kadaster is vanuit het ministerie verzocht om aan te geven op welke wijze perceelsgrenzen gewijzigd kunnen worden. De notitie die het Kadaster hierover heeft opgesteld is openbaar gemaakt op 5 oktober 2020, naar aanleiding van een verzoek op grond van de Wet openbaar bestuur en is voor de volledigheid als bijlage³ bij deze antwoorden gevoegd. Het verzoek aan het Kadaster is gedaan in het kader van de departementale analyse van de situatie. De notitie heeft inzicht geboden en heeft niet geleid tot nadere acties.

Vraag 9

Welke integriteitsregels en/of andere regels zien op het inzetten van publieke middelen en/of ambtenaren, dan wel door de rijksoverheid betaalde externe partijen, voor onderwerpen die raken aan privékwesties van bewindspersonen? Kunt u dit nauwkeurig uiteenzetten? Kunt u aangeven of deze regels in betreffende casus zijn geschonden?

Antwoord 9

Als ambtenaar dien je het algemeen belang. Dit betekent onder meer dat geen sprake mag zijn van belangenverstrengeling en dat je zorgvuldig omgaat met de bevoegdheden, middelen en informatie die je vanuit het ambt ter beschikking staan. Er zijn geen specifieke regels die zien op het inzetten van publieke middelen en/of ambtenaren voor aangelegenheden in de privésfeer van bewindspersonen. Dit onderwerp zal worden betrokken bij de concrete uitwerking van de gedragscode voor bewindspersonen. Zie hierover nader het antwoord op vraag 9 van de leden Arib en Kathmann over deze aangelegenheid (2021Z15711, ingezonden 16 september 2021).

Vraag 10

Kunt u alle zaken die de afgelopen vier jaar zijn voorgevallen waarin publieke middelen en/of ambtenaren, dan wel door de rijksoverheid betaalde externe partijen zijn ingezet bij de afhandeling van onderwerpen die raken aan privékwesties van bewindspersonen met de Kamer delen?

Antwoord 10

Er wordt binnen het rijk geen overzicht bijgehouden van privéaangelegenheden van bewindspersonen die mogelijk invloed hebben op hun functioneren als bewindspersoon, en ook niet of ambtenaren daarover geadviseerd hebben of externe partijen daarvoor zijn ingezet.

Vraag 11

Klopt het dat bewindspersoon Knops een rechtszaak tegen beide kranten en de betrokken journalisten voert en kunt u 100% uitsluiten dat de betrokken bewindspersoon hierbij voordeel geniet vanuit de inzet van publieke middelen en/of ambtenaren, dan wel door de rijksoverheid betaalde externe partijen? Kunt u dit relateren aan de uitspraak van een ambtenaar, namelijk dat juridische adviezen «bij evt. juridische stappen alleen gebruikt worden als achtergrondinformatie»?

Antwoord 11

De juridische analyses die op het ministerie zijn gemaakt, waren noodzakelijk omdat de integriteit van een bewindspersoon mogelijk aan de orde zou worden gesteld. Deze analyses zijn niet opgesteld voor gerechtelijke procedures die de heer Knops eventueel als privépersoon zou kunnen starten. Daarom is de afspraak gemaakt dat de bedoelde juridische analyses bij eventuele juridische stappen alleen gebruikt worden als achtergrondinformatie.

De heer Knops heeft als privépersoon besloten beide kranten te dagvaarden in een civiele procedure. Hij heeft hierbij niet verzocht om ondersteuning

³ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

vanuit het departement en zulke ondersteuning is ook niet geleverd. Er zijn door het departement ook geen externe partijen betaald.

Vraag 12

Deelt u de mening dat er sprake is van een privilege, indien bewindspersonen rijksmiddelen en ambtenaren in kunnen zetten voor privékwesties en hoe legt u dit uit aan gewone mensen, die géén gebruik kunnen maken van deze privileges?

Antwoord 12

Zoals beschreven in het antwoord op vraag 2 kan het voorkomen dat een privéaangelegenheid invloed heeft op het functioneren als bewindspersoon. Omdat de integriteit van het openbaar bestuur – en dan in het bijzonder van bewindspersonen – cruciaal is voor het functioneren van de democratische rechtsstaat, vind ik het gerechtvaardigd dat departementen zich vergewissen van de feiten en omstandigheden indien de integriteit van een bewindspersoon aan de orde wordt gesteld.

Vraag 13

Bent u bereid om de gang van zaken rondom de inzet van ambtenaren in een privékwestie van bewindspersoon Knops onafhankelijk te laten onderzoeken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 13

De grondtransactie is door een jurist van de afdeling Juridisch Adviseur het ministerie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat er geen sprake was van onoorbare handelingen. De vragen die twee kranten over deze aangelegenheid aan het ministerie hebben gesteld, zijn zo goed mogelijk beantwoord. De documenten die in dit kader zijn opgesteld op het ministerie, zijn zo veel mogelijk openbaar gemaakt. Ik zie daarom geen aanleiding voor nader onderzoek.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van de leden Arib/Kathmann (PvdA) en Leijten (SP), ingezonden 16 september 2021 (vraagnummer 2021Z15711 en 2021Z15720)